

Босна и Херцеговина
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 У 017022 16 Увп
Бања Лука, 28.8.2018. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Весне Антонић, предсједника вијећа, Страхиње Ђурковића и Свјетлане Кнежевић, чланова вијећа, уз судјеловање Душке Мутић као записничара, у управном спору по тужби Д. Д. из Б. Л. (у даљем тексту: тужитељица), против рјешења број ... од 07.7.2015. године, туженог Ј.У.З. Р. С., у предмету остваривања права на новчану накнаду по основу незапослености, одлучујући о захтјеву туженог за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 017022 15 У од 27.4.2016. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 28.8.2018. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Образложење

Побијаном пресудом уважена је тужба против оспореног акта којим је одбијена жалба тужитељице изјављена против рјешења Ј.У.З. Р. С., број ... од 03.6.2015. године. Тим рјешењем одбијен је захтјев тужитељице за исплату новчане накнаде за вријеме незапослености.

Уважење тужбе образложено је разлозима да је тужитељица поднијела захтјев туженом за утврђивање права на новчану накнаду по основу незапослености у смислу одредбе члана 36. став 1. Закона о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености („Сл. гласник РС“ број 30/10 и 102/12 – у даљем тексту: Закон), јер јој је престао радни однос код послодавца К. И. а.д. Б. Л. по рјешењу о отказу уговора о раду број ... од 31.3.2015. године, тако да је тужитељица имала статус незапосленог лица. Чињеница да је тужитељица у вријеме престанка радног односа била члан Управног одбора М. а.д. Б. Л., односно Надзорног одбора ЗП Е. а.д. Б. Л. није предмет ове управне ствари јер по том основу тужитељица и не тражи права по основу незапослености, а која јој и по том основу припадају јер се на накнаде по основу чланства у управним и надзорним одборима плаћају порези и доприноси будући да та накнада улази у лична примања.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужени побија њену законитост из основа садржаног у одредби члана 35. став 2. Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Истиче да је неправилан став нижестепеног суда да чињеница што је тужитељица члан Управног, односно Надзорног одбора није предмет ове управне ствари, јер је управо

то чињеница на основу које се утврђује статус незапосленог лица. По члану 4. Закона, незапосленим лицем не сматра се лице које је остварило право на рад, а тужитељица је остварила право на рад по основу ангажовања у Управном и Надзорном одбору и после престанка радног односа и по престанку чланства у Управном, односно Надзорном одбору, остварила би права по основу незапослености, јер је тужитељица након престанка радног односа наставила да обавља дужност члана Управног, односно Надзорног одбора и по том основу је пријављена на све видове осигурања у складу са Законом о доприносима, па будући да по том основу прима новчану накнаду, онда је искључена могућност остваривања права на новчану накнаду по основу незапослености, јер се не налази у стању привремене незапослености; да лице које је остварило право на рад није само лице, које је ангажовано по уговору о раду већ и лице које има трајни ангажман по којем остварује право на редовну мјесечну накнаду која представља основ за пријаву на све видове обавезног осигурања (одборници, чланови Управног и Надзорног одбора), те друга лица која су складу са Законом о доприносима обвезници доприноса. Напомиње да је Окружни суд у Добоју пресудом број 13 0 У 003814 15 У од 23.10.2015. године одбио захтјев друге тужитељице као неоснован у истој правној ствари. Предлаже да Врховни суд РС захтјев уважи и преиначи побијану пресуду.

Тужитељица у одговору на захтјев истиче да су наводи захтјева неосновани. Наглашава да уплата доприноса по основу чланства у Управном, односно Надзорном одбору у складу са Законом о доприносима не може се сматрати разлогом за непризнавање права незапосленим лицима из члана 4. Закона, јер Закон о доприносима уређује систем доприноса за финансирање пензијског и инвалидског осигурања, здравственог осигурања, осигурања за случај незапослености и дјечије заштите и таксативно наводи обвезнике доприноса, а не прописује случајеве када ће се лице сматрати незапосленим, нити која права тим лицима припадају, а свакако не предвиђа да се уплата доприноса по назначеном основу има сматрати постојањем радног односа и остваривањем права на рад, а појам незапослених лица, права за вријеме незапослености и услови за остваривање тих права прописани су Законом о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености, а у вријеме подношења захтјева тужитељица је имала статус незапослене особе, због чега тужени није имао правни основ да њен захтјев одбије. Предлаже да се захтјев туженог за ванредно преиспитивање побијане пресуде одбије као неоснован.

Размотривши захтјев, побијану пресуду, одговор на захтјев, те остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39. ЗУС, овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списка произлази да је тужитељица 22.5.2015. године, Ф. Б. поднијела захтјев за остваривање права на новчану накнаду по основу незапослености. Рјешењем Ф. Б. број ... од 03.6.2015. године тужитељица је одбијена са захтјевом за признавање права за новчану накнаду за вријеме незапослености. Оспореним актом одбијена је жалба, а побијаном пресудом је уважена тужба и поништен оспорени акт.

Побијана пресуда је правилна и законита.

Одредбом члана 36. став 1. Закона је прописано да поред права из члана 35. став 1. овог закона, незапослено лице коме је у смислу Закона о раду – пречишћени текст („Сл. гласник РС.“ број 55/07) престао радни однос без његовог захтјева, сагласности или кривице, ако је имао најмање 8 мјесеци непрекидног стажа осигурања у посљедњих 12

мјесеци или 12 мјесеци са прекидима у посљедњих 18 мјесеци има право на новчану накнаду. Ово право у смислу члана 38. Закона може остварити незапослено лице под условом да су за вријеме прописаног минимума стажа осигурања уплаћени доприноси за осигурање од незапослености за све раднике.

У конкретном случају тужитељица је поднијела захтјев за остваривање права на новчану накнаду по основу незапослености, с обзиром да јој је 30.4.2015. године престао радни однос код послодавца К. И. а.д. Б. Л. на основу рјешења о отказу уговора о раду број ... од 31.3.2015. године, а сама чињеница да је тужитељица у вријеме престанка радног односа била члан Управног одбора М. а.д. Б. Л., односно Надзорног одбора З.П. Е. а.д. Б. Л. не значи да је тужитељица по том основу остваривала права из радног односа, јер је одредбом члана 2. Закона о раду дефинисано да се радником у смислу овог закона сматра лице које је запослено на основу уговора о раду, а чланом 10. став 4. тог закона прописано је да се уговором о раду сматра уговор на основу кога се између радника и послодавца, у складу са овим законом, заснива радни однос. Дакле, заснивање радног односа претпоставља закључивање уговора о раду и по том основу радник остварује сва права из радног односа, па и право на новчану накнаду по основу незапослености у смислу одредбе члана 36. став 1. Закона о посредовању у запошљавању и правима за вријеме незапослености.

Позивање туженог на чињеницу да је тужитељица по престанку радног односа обављала дужност члана Управног, односно Надзорног одбора по основу којег чланства је примала новчану накнаду на коју накнаду се плаћају доприноси у складу са Законом о доприносима па да се из тог разлога не сматра незапосленим лицем, није основано, јер примање новчане накнаде за обављање одређене функције, а по основу које то лице није засновало радни однос, не значи постојање радног односа.

Према томе, одлучна чињеница у овом случају јесте да ли се одређено лице налази у радном односу по основу обављања одређене дјелатности, јесте закључивање уговора о раду или доношење другог акта, ако се не ради о лицима запосленим код послодавца за чије заснивање радног односа је прописано закључивање уговора о раду (изабрана и именована лица).

Позивање туженог на одредбу члана 4. Закона о доприносима („Сл. гласник РС.“ број ... и 103/15) у којој је наведено да је обвезник доприноса физичко лице које је изабрано или именовано на јавну или другу дужност и обављањем те дужности остварује плату и друга примања која представљају доходак у смислу закона, којим се уређује порез на доходак није одговарајуће и не може се примијенити на случај тужитељице, јер тужитељица за остваривање дужности у чланству Управног и Надзорног одбора не прима плату и друга примања по основу плате, већ новчану накнаду на коју се уплаћује порез и одговарајући доприноси. Тако ни сви одборници у С. о. или Г. и посланици у Н. с. РС нису запослени по основу обављања те дужности, већ само они који професионално обављају ту дужност и по том основу примају плату и друга примања за обављање те дужности, али по основу радног односа, док други одборници или посланици примају одређену новчану накнаду без заснивања радног односа, на коју се плаћа порез и доприноси, јер се та накнада сматра дохотком у смислу члана 9. Закона о измјенама и допунама Закона о порезу на доходак („Сл. гласник РС“, број 120/08), односно на основу члана 52. сада важећег Закона о порезу на доходак („Сл. гласник РС“, број 60/15).

У конкретном случају тужитељица је била запослена по основу радног односа код послодавца К. И. а.д. Б.Л. , јер је са тим послодавцем имала закључен уговор о раду, све до отказивања уговора о раду 31.3.2015. године, с тим да јој је радни однос престао 30.4.2015. године, па се од тог момента сматра незапосленим лицем, како то правилно закључује нижестепени суд у побијаној пресуди, без обзира што је по престанку радног односа наставила да обавља дужност члана Управног , односно Надзорног одбора., за које обављање дужности је примала новчану накнаду, а на коју накнаду се плаћа порез у складу са Законом о порезу на доходак и доприноси на основу Закона о доприносима.

Сама чињеница да се на одређени износ накнаде, коју лице прима по основу чланства у У., односно Н. о. или К., плаћа порез и доприноси, не значи, како то погрешно сматра тужени, да то аутоматски представља радни однос и остваривање права по основу радног односа. Право на рад подразумијева осмочасовно радно вријеме у току дана, односно 40-часовно радно вријеме у току седмице, а чланство у Управном или Надзорном одбору не подразумијева да је лице запослено осмочасовно радно вријеме у току дана, уколико не обавља ту дужност као професионално запослено лице, што у конкретном није случај. Тужитељица је била запослена код К. И. ад. Б. Л. и није могла истовремено по том основу бити запослена као члан Управног., односно Надзорног одбора., јер се уговор о раду, у складу са чланом 40. став 2. Закона о раду, са пуним радним временом закључује са једним послодавцем, а права и обавезе из радног односа у смислу члана 1. став 2. Закона о раду настају с даном кад радник, на основу уговора о раду, ступи на рад код послодавца, а већ је речено да се уговором о раду на основу одредбе члана 10. став 4. Закона о раду сматра уговор на основу кога се између радника и послодавца, у складу са овим законом, заснива радни однос.

На основу наведеног, неосновано је позивање туженог на став Окружног суда у Добоју изнијет у пресуди број 13 0 У 003814 15 У од 23.10.2015. године, јер правна схватања нижестепених судова не обавезују Врховни суд.

Из изнијетих разлога, по оцјени овог суда, у побијаној пресуди није остварен разлог њене незаконитости из одредбе члана 35. став. 2. ЗУС, па се захтјев туженог за њено ванредно преиспитивање, на основу одредбе члана 40. став 1. тог закона, одбија као неоснован.

Записничар
Душка Мутић

Предсједник вијећа
Весна Антонић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић